

Ekstern fagfellerapport

Dette representerer sluttrapport fra programsensor ved bachelor i TV-produksjon og master i manusutvikling for seriar. Rapporten sammenfatter forhold og utviklingstrekk ved studieprogrammene slik de har kommet frem i evalueringen gjennom hele perioden, og ser disse i sammenheng med nylig gjennomførte revisjoner av studieprogram (bachelor). Til grunn ligger blant annet dokumentet «Programevaluering TV-produksjon (BASV-TVP) 2017-2021, samt diverse emneevalueringer og annen dokumentasjon gjort tilgjengelig for programsensor.

Bachelor i TV-produksjon

Struktur/studieforløp

TVP har siden oppstart i 2017 vært gjennom en del større og mindre endringer/justeringer i organiseringen av studieprogrammets forløp. Dette er på mange måter naturlig. Et nytt studieprogram skulle etableres samtidig med at det gamle ble faset ut, i tillegg til at studieprogrammet ble en del av satsingen til MediaCity Bergen. I større grad skulle studieprogrammet ta ansvar for hele (eller det meste av) undervisningstilbudet, fremfor fellesemner med tilstøtende program. Dette har i stor grad blitt løst gjennom semestervise emner (30 stp), delt inn i to eller tre moduler. På denne måten har man sikret en viss fleksibilitet i undervisningsopplegget.

Endringene/justeringene i organiseringen av undervisningstilbudet har dels handlet om å finne en best mulig flyt i forløpet. Tidligere utfordringer forbundet med opplæring i teknisk utstyr og vedlikehold av denne kunnskapen synes å være løst, og det meldes i liten grad om behov for oppfrisking. Tilsvarende har spesialiseringen i fagfunksjoner blitt plassert tidligere i forløpet, i tråd med det studentene ønsket seg.

Opplæringen i første semester har nylig blitt revidert ved at emnene TVP101 (10 stp) og MEPRO100 (10 stp) nå er slått sammen til TVP101 (20 stp). I all hovedsak ser det ut til at læringsmålene er de samme i det nye emnet som det de var i de to foregående. Sammenslåingen av emnene er begrunnet i at MEPRO100 har vært et fellestilbud med andre studieprogram, og at ansvar for undervisning og ressurser har til tider vært uklart. Emnebeskrivelsen fremhever at emnet legger vekt på å synliggjøre vekselvirkningene mellom praksis og teori, når det gjelder både kunnskaper og ferdigheter. Hvis man lykkes i dette kan emnet legge et viktig grunnlag for senere emner, der det er skriftlige innleveringer enten i form av analyseoppgaver eller refleksjonsnotat.

De første årene av programmet ga studentene i intervju med programsensor uttrykk for at undervisningen og de fleste praktiske oppgaver i overveiende grad var rettet mot fiksjonsformatet – og at utdannelsen av den grunn primært ble oppfattet som

filmorientert. Dette inntrykket er langt på vei rettet opp ved at det i tredje semester (TVP104) nå er tilbud om en egen modul i flerkameraproduksjon/studioproduksjon, samt undervisning i dokumentar og informasjonsfilm. Dette er med på å gi en langt større bredde i opplæringen, og gir studiet en tydeligere forankring i det tv-faglige.

I den nye studieplanen er det nå i fjerde semester lagt inn frie studiepoeng, det vil si at studentene selv finner frem til relevante emner, enten ved UiB eller som utvekslingsstudent. Fra studieprogrammets ståsted er hensikten å frigjøre ressurser. Ringvirkningene kan også bli positive ved at studentene skaffer seg erfaring og impulser utenfor studieprogrammet, og at dette gir et mer mangfoldig studiemiljø i femte og sjette semester. Det vil imidlertid også være en del utfordringer forbundet med et slikt grep. For det første at en del av studentgruppen ikke nødvendigvis vil holde ferdighetene ved like, slik at det blir behov for å sette av ressurser til teknisk oppfrisking i femte semester i forbindelse med fordypning i fagfunksjon. For det andre er det en viss risiko for misnøye i studentmiljøet for at det ikke gis et sammenhengende tilbud gjennom hele studieforløpet. Og for det tredje at det blir et visst frafall, ved at studentene gjør nye studie- og livsvalg.

I femte semester ligger fordypning av fagfunksjon. Dette virker som en naturlig plassering, i og med at studentene tilbringer fjerde semester utenfor studieprogrammet. Man bør ellers være oppmerksom på at enkelte studenter allerede kan ha gått gjennom en fordypning i forbindelse med utvekslingsstudier. Selve emnetittel og emnebeskrivelsen er noe uklar. Emnet heter «Fordypning i fagfunksjon», men i beskrivelsen fremgår det også at de (alle studentene?) skal gjennom opplæring i manus, samt gjennomføre oppdragsproduksjon. Det antas at innføringen i manus har sammenheng med modulen i preproduksjon, der studentene skal analysere og bearbeide manus for bachelorproduksjonen (skrevet av masterstudenter?), men denne sammenhengen er ikke helt opplagt i emnebeskrivelsen, heller ikke hvorfor dette er to selvstendige moduler. Beskrivelsen av oppdragsfilmmodulen er også nokså vag. Under læringsutbytte står det at studenten har praktisk erfaring med oppdragsfilm. Her er det vel mulig å være mer konkret, med tanke på budsjettering, kontraktsinngåelse, leveranser og tidsfrister, og liknende.

Studieprogrammet har i løpet av de siste årene lagt ned et stort arbeid med praksisutplassering. Både arbeidsplass og student ser ut til å ha blitt godt forberedt på hva som er i vente med en praksisplass, og det er brukt mye ressurser på å gjøre gode koplinger mellom student og arbeidsgiver. Tidligere rapporterte enkelte studenter i intervju med programsensor at de følte en viss forlegenhet når de var i praksis, fordi de oppfattet at studenter ved andre liknende studiesteder hadde fått en mer relevant opplæring. I senere intervjuer har ikke denne type holdninger blitt avdekket.

Innhold i emnebeskrivelsene

I tidligere rapporter fra programsensor har det blitt påpekt et mulig misforhold i studieprogrammets beskrivelse av akademisk forankring og teoretisk innsikt, og det faktiske innholdet i studietilbudet. Det ble anbefalt å enten tone ned betydningen av teori, eller økt oppmerksomhet omkring teori i undervisningen. Den teoretiske dimensjonen er nå i mindre grad fremhevet i beskrivelsen av studieprogrammet, og i programevalueringen er dette omtalt. Her fremgår det at litteraturlistene til de enkelte emnene ikke er som pensum å regne, men snarere anbefalt litteratur til støtte og fordypning. For et praktisk orientert kan det være gode grunner til at teorien spiller en underordnet rolle i undervisningsopplegget. Samtidig er det slik at det å legge opp til anbefalt lesning erfaringsmessig sjelden følges opp. I intervjuer med studenter har de uttrykt ønske om undervisning i teori og analyse, og har etterlyst klarere bestillinger på hvilke tekster som forventes lest som forberedelse til undervisningsøktene.

Ifølge ledere ved de største produksjonsselskapene er det viktigste forholdet for rekruttering av nye talentfulle medarbeidere at man kan tilby mulighet for faglig refleksjon og kompetanseheving. Trolig vil dette være viktig for å tiltrekke seg studenter også, særlig med tanke på hvor høyt snitt dagens studentkull har. Det er dessuten avgjørende for en praktisk utdanning at de gjør studentene i stand til å ta til seg ny kunnskap etter studiene.

Både produksjonsselskap og tv-kanaler er i økende grad opptatt av innsiktsarbeid i forkant av produksjon, der man kartlegger publikums behov og preferanser. Det er dette som avgjør hvordan man definerer målgruppe, og hvordan man når seerne. Dette krever metodisk bevissthet og kompetanse, i form av grunnleggende kunnskap om datainnsamling og enkel statistikk. Det virker naturlig at dette inngår som en del av opplæringen i TVP100, og at det også følges opp i TVP104, og ikke minst arbeid med oppdragsfilm i TVP204. Kunnskap om innsiktsarbeid og metode bør også komme frem i læringsmålene til ett eller flere emner.

I emnebeskrivelsene legges det vekt på studentenes evne til å reflektere kritisk over egen praksis, og i vurderingsformen inngår et refleksjonsnotat ved siden av produksjonen. At refleksjonsnotatet ser ut til å ha en sentral plass i opplæringen skal berømmes. Det er vesentlig at studentene trenes opp i å konkretisere hva de ønsket å oppnå med et prosjekt, hvordan de gikk frem for å løse oppgaven, og hvilke erfaringer de i etterkant kan trekke ut av prosjektarbeidet. Når studentene senere skal presentere seg for en oppdragsgiver vil evnene til denne type refleksjon være et fortrinn.

Forhold ved studiestedet

Studentenes tilbakemeldinger tyder på at det fremdeles er utfordringer forbundet med det de oppfatter som dødtid – det vil si tiden mellom oppgaver, og med mindre organisert undervisning. Dette er tid studentene kan møtes i grupper for å jobbe med

forberedelser eller annen faglig fordykning. Men i og med at undervisningen i mindre grad er organisert oppfattes det som et manglende tilbud. Dette er åpenbart en pedagogisk nøtt på mange måter. Studentenes forventning om tettere oppfølging er vanskelig å imøtekomme, gitt ressursituasjonen.

I tillegg melder studentene om at informasjon om undervisningsopplegget enten er mangelfull eller kommer for sent. I eneansvarligs-evaluering fremgår det at det er gitt informasjon i flere sammenhenger. Det danner seg med dette en oppfatning, blant enkelte – gjerne toneangivende – studenter, at fagmiljøet ikke er tilstrekkelig oppmerksomme eller interessert i å følge opp studentene. Dette er forhold som fagmiljøet er klar over og som er omtalt blant annet i programevalueringen. I intervjuer uttaler studentene at de oppfatter seg som en ressurssterk studentgruppe, og at de derfor har store krav om forventet utbytte av studiene. De har blant annet fremmet forslag om at de kan ha en egen dedikert fagperson til de enkelte kull, som er tilgjengelig ved behov.

At studentene anser informasjonen som mangelfull kan sikkert i stor grad tilskrives en type «systemfeil» som de fleste utdanningsinstitusjoner er kjennetegnet ved. Informasjon gis på en eller flere digitale plattformer, i klasserommet, i ulike andre settinger – men det er nok ikke alltid studentene oppfatter at det er en enkel logikk i hvordan informasjonsflyten organiseres. Erfaringsmessig legger studenter ned liten innsats i å orientere seg i den informasjonen som blir gitt.

Følelsen av mangelfull informasjon og oppfølging forsterkes trolig ved at det ved sykdom og permisjoner har tvunget seg frem alternative løsninger på undervisningen. I intervjuer og emneevalueringer (TVP103) fremheves det at dette burde man klart ta høyde for i planleggingen. Situasjonen viser hvor sårbar studieprogrammet er grunnet knappe ressurser. Dette er forhold som er trukket frem i en rekke programsensorrapporter. Forhåpentligvis vil det nye fjerde semesteret med frie stupepoeng frigjøre ressurser til resten av undervisningstilbudet.

Øvrige forhold

Rekrutteringen av studenter ser ut til å være god, spesielt med tanke på at typiske «MK-fag» har en generell nedgang. Dette har også medført et høyt snitt blant studentene som tas inn. Det er derfor å forvente at studentene har gode forutsetninger for å tilegne seg læring, at de er sterkt motiverte, men også at de er relativt kravstore når det gjelder studietilbud og innholdet i dette.

I programevalueringen fremgår det at det jobbes med synligheten til programmet. Dette har også vært tema i programsensors intervjuer med studentene. Her fremgår det at de velger studiet av følgende årsaker: 1) Geografisk plassering (men MCB er ikke fremhevet som faktor), 2) anbefaling fra tidligere studenter (gjerner søsken til venner), 3) samordnet opptak. Studentene hadde i liten grad vært på utkikk etter studier gjennom andre kanaler.

Master i manusutvikling for seriar

Studieprogrammet har i liten grad vært gjennom omfattende endringer siden oppstart, noe som tyder på at det har funnet en form som fungerer rimelig godt. Første semester gir en introduksjon til manusutvikling, der det blant annet etableres en felles skriveverktøykasse for fagbegreper og tilnærminger. Studentene har i intervju uttrykt at de oppfatter dette som nyttig, noe som også fremheves i flere av praksisrapportene.

Masterstudentene skal også skrive manus til studentene i bachelorprogrammet TV-produksjon. Tidligere har studentene uttrykt at de ikke har vært helt forberedt på dette oppdraget. I hvilken grad studentene har vært innstilt på a) skrive for et tv-format, og b) tilpasse prosjektet en enkel studentproduksjon, har intervjuene gitt et blandet inntrykk av. Enkelte studenter har uttrykt at de først og fremst skriver for egen utvikling, fremfor å svare på et oppdrag. Det må ellers nevnes at emnebeskrivelsen er mangelfull/feilaktig. Her står det at emnet består av fire fordypningsmoduler, mens kun tre av disse er beskrevet.

Andre semester bygger videre på foregående semester med en fordypning. Her kommer i tillegg inn sjangerforståelse, øving i adaptasjon og i pitching. Studentene skal også levere en større oppgave, i form av en pilotepisode til en tv-serie. Dessuten skal de produsere manus til det som skal bli BA-studentenes eksamensfilm. Dette med levering av manus til BA-programmet har noen uklarheter ved seg. I emnebeskrivelsene står det presisert hvilke produksjoner det er snakk om, mens i emnerapporten for MA301 er beskrivelsen motsatt, og det nevnes en skjevhet som skal rettes opp i, uten at dette utdypes. Her har det åpenbart vært noen utfordringer, for emnerapporten for TVP204 nevner at manusene ikke holdt tilstrekkelig kvalitet da de ble overlevert.

Masterstudiet har blant annet vært kjennetegnet ved sine workshops med erfarne manusforfattere. Gjestelærerne har vært svært anerkjente utøvere av faget, og det tilbys flere workshops i året. Omfanget er svært sjenerøst, og tyder på at studieprogrammet kan tilby en bred kontaktflate mot bransjen, som også er villig til å dele innsikt og erfaring.

Selv om det ikke kommer frem av emnebeskrivelsene ser det ut til at studieprogrammet de senere år har åpnet opp for dokumentariske prosjekter og mot spill. Dette speiler seg også i studentenes rapporter fra utplassering. Her har flere jobbet med dokumentarproduksjon, noe de virker forberedt på. I praksisperioden var det også flere av studentene – også blant de som var involvert i fiksjonsprosjekt – som ble satt til å innhente bakgrunnsinformasjon/research. Dette er åpenbart nyttig

erfaring, og er en type oppgave enhver uetablert manusforfatter må forvente å bli satt til å gjøre.

Studieprogrammet ser nå ut til å rekruttere relativt godt, og har nå om lag 30 søkere. Det gir omtrent tre søkere per studieplass, noe som bør sies å være tilfredsstillende. Enkelte studenter kommer fra bachelorprogrammet i TV-produksjon, og dette bør være med på å gi et godt sammensatt studentkull, der det er god kontakt på tvers av studieprogram.

Oslo 24 mai, 2022

Audun Engelstad